

УДК 338.439.65, 338.462, 338.467.6, 338.482.2

ОКРЕМІ СТРАТЕГІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Чиричинко Ю.В., д.е.н.,
Білова Н.А., д.біол.н.,
Зайцев В.Є., к.е.н.

Університет митної справи та фінансів

Статтю присвячено розгляду окремих стратегічних аспектів подальшого розвитку готельно-ресторанної справи в Україні у контексті втілення Стратегії сталого розвитку "Україна-2020". Розглянуто порівняльну динаміку зазначених процесів за останні роки існування незалежної України та визначено інноваційну платформу як втілення головних трендів розвитку індустрії "гостинності". Для реалізації мети дослідження сформульовано наукову проблему та визначено її актуальність, що полягає у вирішенні питання щодо відповідності сучасного стану та динаміки розвитку вітчизняної готельно-ресторанної справи до загальнонаціонального процесу.

Узагальнено специфічні якісні критерії розвитку та сучасні тренди індустрії гостинності готельно-ресторанної справи або "сфери гостинності", виходячи зі світового досвіду. Також, окреслено низку положень, що розглядаються як інноваційна платформа подальшого розвитку галузі.

Ключові слова: готельно-ресторанна справа, туристичний бізнес, інноваційна платформа, стратегія національного розвитку, пріоритети розбудови національної економіки.

UDC 338.439.65, 338.462, 338.467.6, 338.482.2

SOME STRATEGIC ASPECTS OF HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

Chyrychenko Yu., Dr.of Econ.Sc.,
Bilova N., Dr.of Biolog.Sc.,
Zaitsev V., PhD in Economics

University of Customs and Finance

The purpose of this study is to identify of different strategic aspects of the further development of hotel and restaurant business in Ukraine in the context of the implementation of the Strategy for Sustainable Development "Ukraine - 2020".

The comparative dynamics of the mentioned processes during the last years of existence of independent Ukraine was studied and the innovation platform was defined as the implementation of the main trends of the development of the hospitality industry. For the realization of the research purpose, the scientific problem has been formulated and its relevance has been determined. Specific qualitative criteria of development and modern trends of the hospitality industry are determined based on the world experience. Also was considered the innovative platform for the further development of the industry.

Keywords: hotel and restaurant business, tourism business, innovation platform, strategy of national development, priorities of national economy development.

Актуальність проблеми. У відповідності до схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року № 5/2015 Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" було визначено мету, вектори руху, дорожню карту, першочергові пріоритети та індикатори у тому числі, соціально-економічних, організаційних, політико-правових умов становлення та розвитку України. Причому найпершим вектором став вектор розвитку у якості "забезпечення сталого розвитку держави, проведення структурних реформ та, як наслідок, підвищення стандартів життя. Україна має стати державою з сильною економікою та з передовими інноваціями. Для цього, передусім, необхідно відновити макроекономічну стабільність, забезпечити стійке зростання економіки екологічно невиснажливим способом, створити сприятливі умови для ведення господарської діяльності та прозору податкову систему". У зазначеному контексті постає питання щодо відповідності сучасного стану та динаміки розвитку вітчизняної готельно-ресторанної справи до загальнонаціонального процесу. В умовах переходу України до ринкової економіки в кожній галузі відбувається пошук нових шляхів і методів виробництва, здійснюється аналіз сучасного стану, окреслюються перспективи на майбутнє. Ці процеси характерні також для сфери готельно-ресторанного бізнесу, яка спрямована на отримання прибутку через надання різноманітних послуг у вигляді житла, харчування, транспортного та іншого сервісу.

Відмітимо також, що розвиток готельно-ресторанного бізнесу в Україні є особливо актуальним, оскільки саме завдяки даній галузі Україна може поліпшити соціально-економічну ситуацію.

Аналіз останніх наукових досліджень. Вивченню проблем розвитку готельно-ресторанної справи традиційно приділялася велика увага вітчизняних науковців, фахівців. Відмітимо роботи О. Борисової, О. Головки, Г. Круль, М. Мальської, І. Мініч, Л. Нечаюк, Н. П'ятницької, О. Шаповалової, у яких розглядаються організація та розвиток готельно-ресторанного господарства, аналізуються чинники, що впливають на ринок готельно-ресторанного бізнесу в Україні.

Однак, оскільки план дій щодо реалізації положень Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" затверджується щороку, то потребує поточного визначення як актуальний стан справ щодо готельно-ресторанної справи, так і перелік відповідних наявних проблемних питань разом із пошуком шляхів їх подолання.

Метою роботи є вивчення окремих теоретичних та практичних особливостей, стану та перспектив розвитку готельно-ресторанного бізнесу в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оцінка розвитку готельної сфери передбачає визначення соціально-економічної ефективності діяльності суб'єктів національного ринку, де галузевий аналіз поєднується з регіональним. Однак, на даному етапі роботи ми обмежимося лише розглядом динаміки розвитку галузі.

За інформацією Української служби статистики починаючи з 1995 року та до теперішнього часу майже неухильно зростала кількість готелів та аналогічних засобів розміщування. Дійсно, якщо у 1995 році кількість підприємств готельного типу складала 1396 одиниць, то у 2016 році готелів та аналогічних засобів розміщування налічувалося вже 2534. Нажаль, починаючи із 2011 року Українська Державна служба статистики змінила методологією обчислювання готелів та інших місць для тимчасового проживання на методологію обчислювання колективних засобів розміщування. Але як ми можемо бачити у таблицях 1 та 2 кількість цих аналогічних засобів розміщування за останні роки майже неухильно зростала. Що стосується динаміки витрат на ресторани та готелі у структурі сукупних витрат домогосподарств України, то зазначена частка незначно скорочується. Так, якщо у 2010 році ця частка складала 2.4 %; 2011 — 2.5%; 2012 — 2.5%; 2013 — 2.5%; 2014 — 2.3%; 2015 — 2%, то у 2016 році 2.2%.

Таблиця 1. - Готелі та інші місця для тимчасового проживання

| | Кількість підприємств готельного типу | Кількість номерів | Житлова площа всіх номерів, тис. м ² |
|------|---------------------------------------|-------------------|---|
| 1995 | 1396 | 62360 | 1032,3 |
| 1996 | 1368 | 60601 | 999,9 |
| 1997 | 1375 | 58464 | 1002,1 |
| 1998 | 1328 | 55487 | 1010,7 |
| 1999 | 1326 | 51450 | 948,7 |
| 2000 | 1308 | 51012 | 949,1 |
| 2001 | 1258 | 49966 | 947,9 |
| 2002 | 1254 | 51107 | 977,0 |
| 2003 | 1218 | 50412 | 997,8 |
| 2004 | 1192 | 50414 | 1012,2 |
| 2005 | 1232 | 51686 | 1072,4 |
| 2006 | 1269 | 53645 | 1120,2 |
| 2007 | 1420 | 62165 | 1313,6 |
| 2008 | 1595 | 71580 | 1508,4 |
| 2009 | 1684 | 76019 | 1624,6 |
| 2010 | 1731 | 79833 | 1700,6 |

Джерело: [1]

Таблиця 2. - Колективні засоби розміщування

| | Кількість колективних засобів розміщування, од | | |
|-------------------|--|---|--------------------------------------|
| | усього | у тому числі | |
| | | готелів та аналогічних засобів розміщування | спеціалізованих засобів розміщування |
| 2011 | 5882 | 3162 | 2720 |
| 2012 | 6041 | 3144 | 2897 |
| 2013 | 6411 | 3582 | 2829 |
| 2014 ¹ | 4572 | 2644 | 1928 |
| 2015 ¹ | 4341 | 2478 | 1863 |
| 2016 ¹ | 4256 | 2534 | 1722 |
| 2017 ¹ | 4115 | 2474 | 1641 |

¹ Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

Джерело: [1].

Проте, для нас цілком зрозуміло, що важливі стратегічні питання, пов'язані із готельно-ресторанною справою не можливо вирішувати на основі лише кількісних характеристик. Мова йде про загальну систему векторів розвитку Стратегії сталого розвитку "Україна — 2020", таких як:

- Дерегуляція та розвиток підприємництва;
- Програма розвитку малого та середнього бізнесу;
- Податкова реформа;
- Реформа захисту економічної конкуренції;
- Реформа корпоративного права;
- Реформа фінансового сектору;
- Реформа ринку капіталу;
- Реформа сфери трудових відносин;
- Реформа транспортної інфраструктури;
- Реформа телекомунікаційної інфраструктури;
- Програма участі в транс'європейських мережах.

Як бачимо, система питань державного розвитку має одинадцять загальних напрямків. Причому реалізація кожного з них буде сприяти покращенню інвестиційного клімату в економіці країни взагалі та у галузі готельно-ресторанного господарства, зокрема.

Виходячи зі світового досвіду, визначимо специфічні якісні критерії розвитку готельно-ресторанної справи або “сфери гостинності”.

Інтернет ресурс hospitalitynet.org, що традиційно висвітлює найрізноманітніші аспекти розвитку індустрії гостинності в усьому світі, визначає чотири сфери

1. Food and beverages (сфера харчування);
2. Travel and tourism (подорожі та туризм);
3. Lodging (поселення);
4. Recreation (відпочинок та дозвілля).

Як бачимо, сфера готельно-ресторанної справи знаходить своє відображення у першій, третій та останній групах.

Причому встановлюючи сучасні тренди розвитку індустрії гостинності у 2018 році провідний галузевий інтернет ресурс cloudbeds.com/trends/ визначає наступні:

Big Data and Data Protection

Activities and Lighting Up the Guest Experience

Bitcoin

Overlap of Vacation Rentals and General Lodging

Overtourism

Technology In Properties

Спробуємо послідовно провести паралелі між національними та глобальними процесами.

Почнемо із Big Data and Data Protection. Можливість використання великих масивів інформації для прийняття управлінських рішень тільки недавно стала доступною для малого та середнього бізнесу як наслідок здешевлення обчислюваних процесів та зниження вартості обслуговування дата центрів. Чому використання Big Data у готельно-ресторанній сфері є настільки важливим? Справа у тому що хоча у глобальному вимірі індустрія “гостинності” представляє собою багатомільярдний бізнес, зазначена сфера є надзвичайно сегментованою. Причому справа полягає у самій природі галузі “гостинності”, побудованої навколо конкретної людини, її проблем, потреб, та індивідуальності.

Також, послуги у галузі будуть ставати більш доступними для замовлення через глобальну мережу Інтернет а більші обсяги наявної інформації дозволять підвищити споживчі якості для усієї сукупності

наявної пропозиції.

Activities and Lighting Up the Guest Experience. Зазначений тренд відображує можливість інтеграції будь-якої конкретної “активності” у більш загальний план відпочинку. Разом із використанням інтерактивних платформ із обміну споживчим досвідом цей тренд дозволяє ще більш індивідуально підходити до споживання послуг готельно-ресторанної сфери. Як приклад наведемо пропозиції у сегменті караоке барів або барів для вболівальників, які побудовані навколо специфічних “активностей” своїх клієнтів, а платформи для побудови різноманітних рейтингів цих “активностей” дозволяють обирати саме потрібний сервіс.

Bitcoin — тренд що поєднує у собі два. По перше, можливість використовувати кріптовалюти у якості засобів платежу. По друге, поява інформаційних стартап проектів, пов'язані із розвитком готельно-ресторанної справи, які фінансуються за рахунок кріптовалюти.

Overlap of Vacation Rentals and General Lodging. Мова йде про поєднання у готельному господарстві пропозиції для відпочинку із загальною пропозицією розміщення.

Overtourism або надмірний туризм усе частіше стає проблемою для багатьох міст Європи, спричиняючи проблеми транспортної інфраструктури, цінової політики, екології тощо. Слід відмітити, що на наш погляд Українська готельно-ресторанна індустрія поки що не стикається із зазначеним світовим трендом.

Technology In Properties. Зазначений тренд вказує на збільшення присутності технологій у готельно-ресторанному бізнесі. Як приклад наведемо наявність планшетів та комп'ютерів у готельних номерах, мережі WIFI тощо.

На нашу думку, до вищевикладених високотехнологічних трендів слід додати соціальні інжиніринг та маркетинг, які хоча і не є абсолютно новими трендами, однак дуже добре репрезентують новації у галузі.

Потрібно відмітити, що наявні тренди розвитку індустрії “гостинності” по-перше, майже усі мають за основу технологічні інновації, а по-друге, будуть надалі тільки нарощувати рівень технологій.

Чи готова до цього Українська готельно-ресторанна галузь? Враховуючи рівень інвестицій та капіталізації, конкурентоздатність національних підприємств у цій сфері все ще залишається під сумнівом.

Висновки. Вивчення комплексу питань, пов'язаних із визначенням окремих стратегічних аспекти розвитку готельно-ресторанної справи в Україні дозволило узагальнити низку положень, що розглядаються нами як інноваційна платформа подальшого розвитку галузі. Причому відзначимо, що реалізація майже кожного елементу загальної системи векторів Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" буде вирішувати питання підвищення інвестиційної привабливості національної економіки взагалі, та покращувати інвестиційну привабливість готельно-ресторанної сфери зокрема.

Однак при цьому, специфічні тренди розвитку галузі "гостинності" побудовані на технологічних інноваціях мають розглядатися у якості інноваційної платформи процесу розвитку цієї сфери.

Отже, будь-які державні та регіональні програми підтримки готельно-ресторанної галузі повинні виходити із необхідності використання такої інноваційної платформи враховуючи також клієнто-орієнтовану природу готельно-ресторанної справи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сайт Державної Служби статистики. Інтернет ресурс. Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Чириченко Ю.В. Окремі концептуальні засади зовнішньої торгівлі продовольчою продукцією: «вікно можливостей» розвитку продовольчої сфери України / Ю.В. Чириченко // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. – 2013. – № 1 (6). – Т.2. – С. 65–73.
3. Чириченко Ю. В. Теоретичні аспекти дослідження регіональних інвестиційних ресурсів / Ю. В. Чириченко // Економічний простір. – № 113. – 2016 – С. 120–126.
4. Чириченко Ю. В. Дослідження сутності поняття «інвестиційні ринки» / Ю.В. Чириченко // Сталий розвиток. – 2016. – № 3 (32) – С. 114–120.
5. Chyrychenko Yu. V. Certain philosophical issues of the Ukrainian international investment process / Yu. V. Chyrychenko // Науковий погляд: економіка та управління. – 2016. – № 1(55). – С. 46–51.
6. Чириченко Ю.В. The international investment activities: systematic analysis of categorical apparatus / Ю.В. Чириченко // The Bulletin of the Academy. The series "Economics". – 2014. – № 2 (52). – С. 60–65.
7. Чириченко Ю.В. Проблеми створення та функціонування індустріальних парків: аналіз та імплементація світового досвіду / Ю.В. Чириченко, О.К. Котко // Вісник академії митної служби України. Серія «Економіка». – №1 (51). – 2014. – С. 74–82.
8. Чириченко Ю.В. Прямі іноземні інвестиції в галузевому розрізі / Ю.В. Чириченко // Економічний простір. – № 84. – Дніпропетровськ: ДВНЗ "ПДАБА", 2014. – С. 46–56.

UDC 330.567.2:330.341.4

**THE ROLE OF HOUSEHOLDS
IN ECONOMY MODERNIZATION OF A COUNTRY****Shynkaruk L. Dr.of Econ.Sc.
Baranovska I., PhD in Economics
Milman L.***The National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*

The article discusses the problems and prospects of function and development of households in the context of its role in economy modernization of country. Despite the attention of researchers to the issues of peculiarities of the functioning and development of households it is determined that theoretical and methodological aspects of their significance in providing modernization of the economy as an instrument of its reform and achievement of a new quality of economic growth remain insufficiently studied. The developed sector of households, which in developed countries is an active participant in all economic processes, can become one of the main resource components of modernization processes in Ukrainian economy. To do this, it is necessary to change the models of investment for households and create the appropriate preconditions and mechanisms for its implementation. Significant role is played by the state in forming motivational component of household investment, which is to improve the existing and forming of new development institutions to support households and restore confidence in financial institutions.

Keywords: households, household savings, investments, investment resources of households, economy modernization, economic development.

УДК 330.567.2:330.341.4

**РОЛЬ ДОМОГОСПОДАРСТВ
У МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ КРАЇНИ****Шинкарук Л.В., д.е.н.,
Барановська І.В., к.е.н.,
Мільман Л.М.***Національний університет біоресурсів і природокористування України*

У статті розглядаються проблеми і перспективи функціонування та розвитку домогосподарств у контексті їх ролі у модернізації економіки країни. Визначено, що незважаючи на увагу дослідників до питань особливостей функціонування та розвитку домогосподарств, недостатньо вивченими залишаються теоретичні та методичні аспекти їхнього значення у забезпеченні модернізації економіки як інструменту її реформування та досягнення нової якості економічного зростання. Розвинений сектор домогосподарств, який у розвинених країнах є активним учасником усіх економічних процесів, може стати однією з основних ресурсних складових модернізаційних процесів в економіці України. Для цього необхідно

© Шинкарук Л.В., д.е.н., Барановська І.В., к.е.н., Мільман Л.М., 2018

змінити моделі інвестування для домогосподарств та створити відповідні передумови та механізми їх реалізації. Значною є роль держави у формуванні мотиваційної складової інвестування домогосподарств, яка полягає в удосконаленні існуючих і формуванні нових інститутів розвитку для підтримки домогосподарств та повернення довіри до фінансових інститутів.

Ключові слова: домогосподарства, заощадження домогосподарств, інвестиції, інвестиційні ресурси домогосподарств, модернізація економіки, економічний розвиток.

Actuality of issue. The financial factors of economy modernization are determined by the availability and the possibility of combining different sources of financing and borrowing instruments according to the type of modernization measures, and can require the use of budget financing or own sources, attraction of bank loans, funds of domestic and foreign investors, including the basis of using financial instruments of the market. In this context, the households investment potential is determined factor of the acceleration of modernization processes in the country's economy, the development of productive forces and the transition to a new trajectory of socio-economic development. Therefore, in a market economy, new demands on economic and social behavior of households have formed, as they are the primary elements of the economic system and affect on its forming and development.

Analysis of the previous researches. A significant place in scientific researches of economy modernization are: a fundamental study of the factors that form the process of targeted changes that bring the economy as a whole together with its same subsystems into a perspective image that is consistent to the modern basic socio-economic values, requirements and challenges of globalization; the development of applied aspects of continuous, implicit process of improvement of institutional, financial, technological, labor, organizational and managerial and territorial structure of the economy for qualitative changes of economy model. The economic aspects of household development and the features of its functioning are researched by Ukrainian researchers, in particular: the functions of a household as a social and economic phenomenon are determined [1]; the specifics of the functioning of a household in various types of economic systems are determined [2; 7]; the features of the forming of household savings and its impact on the country's socio-economic development are determined [6; 12]; the necessity of development and implementation of effective mechanisms of attraction of household savings to economic processes is substantiated [4; 5] et al. However, theoretical and

methodological aspects of the role and significance of households in providing of economy modernization as an instrument of its reform and achievement of a new quality of economic growth remain are insufficiently studied.

The purpose of this article is the determination of the households role in modernization processes and economic development of the country on the basis of analysis of the features functioning in the modern conditions and taking into account the foreign experience of using the households investment resources.

Statement of the main research. The development of any system is determined by the efficiency of the component functioning, therefore ensuring the development of the country's economy is possible in conditions of equally significant attention to each of them. The household has a special place in the economic system of the country, because it carries out such functions: supply of resources to relevant labor, capital and other markets; production of finished goods and services; consumption of goods and services in the market; savings (investing) in case of incomplete use of income for consumption. Therefore, the household carries out economic activity. It is a producer and consumer of goods and services, performs accumulation. The development of market relations not only provided the prerequisites for the entry of a household into the national economy as an equal entity, but also opened new forms of its financial behavior [1, p. 179]. Households as an institutional sector take part in all phases of the economic cycle: production of goods, supply of economic resources, creation, distribution and redistribution of a national product, generation of final incomes, consumption of goods and services, realization of savings and investing.

The role of a household is changed along with the change of the socio-economic order of organization of social life. Therefore, household research should be based on various theoretical concepts. However, the household is a special economic entity, which functions throughout the history of mankind, so it is expedient to study its activities with the help of theories of nonlinear development [3].

Researching households as economic agents, two levels of analysis are used: macroeconomic and microeconomic. The first level of analysis is the study of households as a subject whose behavior affects the national economy. The microeconomic approach considers households as economic units that carry out economic and social functions to achieve their goals. The

combination of both levels of analysis allows determine the role of households in the economic system and the possible socio-economic implications of its activities. Consideration of households as subjects of the economy is carried out not only in the framework of special statistical research, but also recorded in the system of national accounts. It is possible to study households at the macroeconomic level by the system of national accounts.

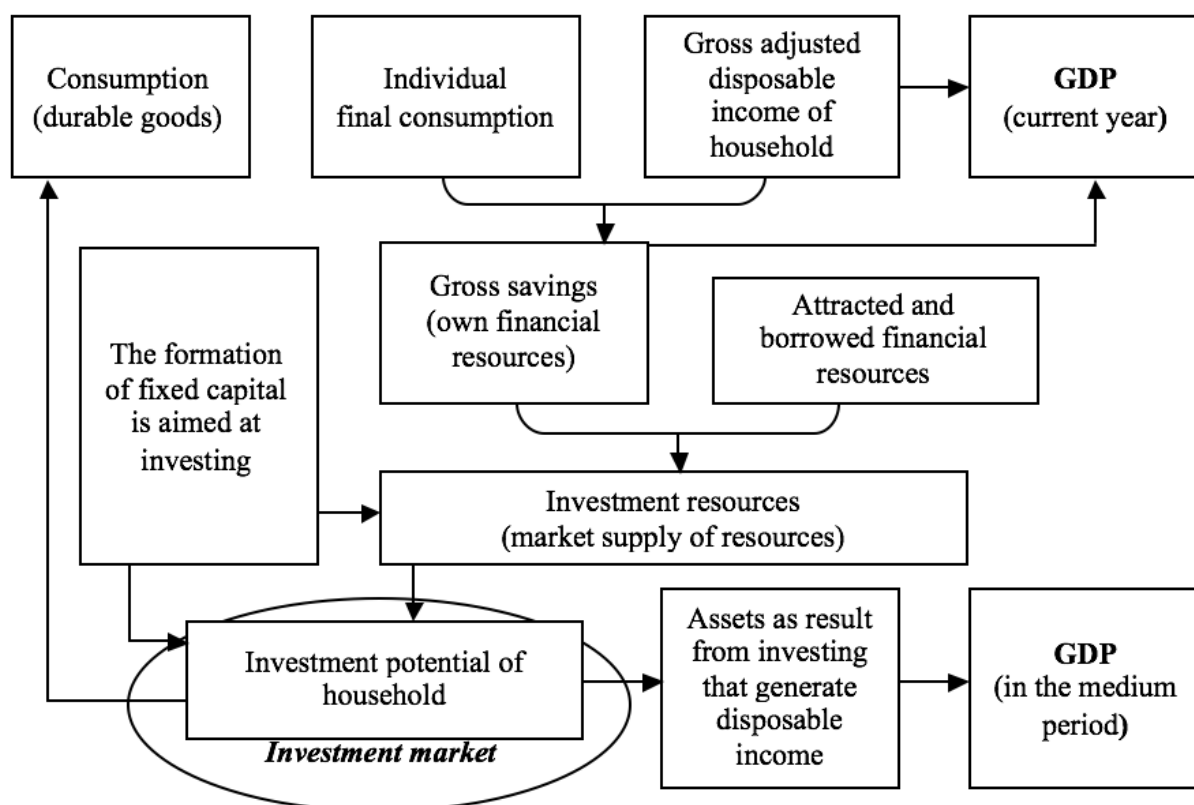
In the macro-economic aspect, household savings directly affect the forming of GDP and national income. Exactly the growth of savings generates a chain of secondary costs, contributing to the growth of consumer and investment demand of economic entities and the revitalization of business activity in all sectors of the national economy. This provides a multiplier effect on the volume of national production and contributes to the forming of conditions for long-term trends of economic growth.

The interrelation of households' incomes and expenditures with the main macroeconomic indicators in the process of production and use of GDP, as well as saving process with forming of value added and long-term economic growth potential, shows the need not only to form cash and income balances of population, but also to form balances which are based on the principle accrual and compliance of incomes and expenses, as well as movement of financial resources by sources of forming and directions of its use.

Household saving processes in the current period (calendar year) do not have a direct (direct) impact on GDP. However, they play an important role in the medium and long-term, when savings are transformed into investment potential and assets that generate current income and are attracted in the process of expanded reproduction GDP. Disposable income of the household sector is part of GDP this year. At the same time, capital formation is transformed into an investment potential to finance the creation of assets that are capable of generating disposable income and profits in the medium-term (Fig. 1). In Ukraine, the share of household savings in GDP in 2006-2013 was about 6-15% (Fig. 2), which is quite substantial. In the post-crisis period (2010-2012), the share of savings has increased. The post-crisis growth trend was lost after 2013 as a result of inflationary processes and deterioration in the economy. However, at the same, household expenses in 2016 increased by 35% compared with 2014 from 1432.5 to 2007.7 billion UAH [9].

Therefore, household savings are a source of wealth and a "pillow of security" during a recession [4, p. 175]. They allow to reduce debt and to ensure

a decent living standard. Savings are important both for the population and for the state and financial institutions. Banks attract temporarily free funds on deposit accounts and should provide loans. These funds can be invested in stock markets to provide financing to enterprises and modernization project. Therefore, it is necessary to develop and implement effective mechanisms of attracting household savings to economic processes. Basing on the results of various studies [4-7], the priority directions of creation of conditions for attracting investment resources of households are: institutional (forming and development of a network of banking institutions, non-bank financial and credit institutions: credit unions, non-state pension funds, creation of investment institutions, etc.); operational (expansion of the list of financial services and products for a private investor, creation of new investment instruments and appropriate conditions for diversification of household investments); guarantee (improvement of law for guaranteeing deposits taking into account foreign experience, protection and support of competitive positions of domestic financial institutions in Ukrainian market); informational (creation of conditions for access to sources of necessary financial information).



*Figure 1. Impact of household savings on GDP
Source: developed by the author based on [11, p. 26].*

In addition, an important aim of the state is creation of favorable conditions for the development of socio-economic activities of households. According to the experience of developed countries they are: implementation of anti-inflationary measures; ensuring purchasing power of households; creation of mechanisms of the elimination of hidden household incomes from the shadow sector economy; creation of mechanisms of forms choice of savings and investments; preferential lending of households that carry out innovative activities; encouraging the development of small business in all areas of production.

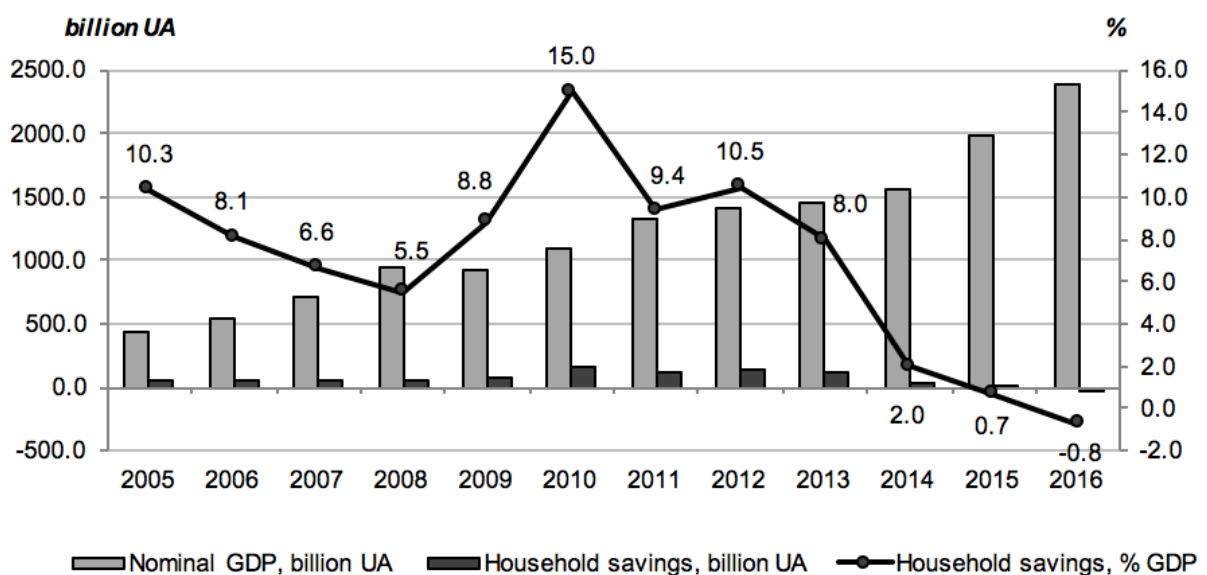


Figure 2. Household savings of Ukraine, 2005-2016

Source: developed by the author based on [9].

In the scientific literature different approaches to modeling of the income structure, the average and marginal propensity of households to save are presented [10]. Households, as separate economic entities, have financial capabilities – incomes that can be formed by different ways – from productive activities, from property and property rights, on the basis of redistribution, etc. The financial potential of households is considered as an important component of the country's potential within the concept of sustainable development. In the early 1990s, sustainable development was seen in three dimensions (environmental integrity, efficiency of economic activity and social justice) and in the context of the three institutional components (state, business and society).

Thus, the economic essence of household saving processes, as an important institutional sector of the economy, is revealed through role in the forming of wealth and investment resources directed to reproduction GDP to ensure further economic development.

Some aspects of the household savings problem are revealed in researches of Ukrainian scientists. Certain issues of the forming and use of investment potential of households in ensuring the country's economic development remain controversial. The cumulative savings effect determines tempos of economic growth, volumes of production, the level of technical progress, the country's economic power and the welfare of its population [8]. Volumes of household savings is a part of the household income after the payment of obligatory payments and current consumer spending, which household members invest primarily in financial (less often non-financial) assets in order to receive future income or postpone (deduct for a certain period of time from personal use) in order to meet future needs and minimize probable risks [5]. As a phenomenon, household savings reflect the internal (unorganized form of savings) and external (organized form of savings) cash flows aimed at improving the well-being of the household in future periods [5]. The content of household savings is money funds that households form in order to meet their future needs or provide future income. In the form of saving - this is part of the non-consumed in the current period of the aggregate household income, which, in the form of organized form, transforms into investment costs, and in the unorganized form, is displayed for a certain time from circulation (that is, it remains with the population).

The main sources of incomes are wages and salary, gross operating surplus, mixed income from entrepreneurial activity and property, net state transfers in the private sector and the percentage of domestic debt, social transfers (in cash and in kind), net transfers of the external sector (migrants), and other receipts of the current period. Predisposition of households to consume, save and invest is determined by the population demand for products of the consumer, financial, and investment markets. Most approaches in the scientific literature are based on the estimation of the volume incomes and the level of property providing [2; 13]. At the same time, the change in the structure of household incomes is characterized by significant deviation of the existing structure of incomes from the optimal model for all main points of income, namely: low share of wages and salary, incomes from entrepreneurial activity

and property in total household income (especially in rural areas); high share of transfer payments; an increase of revenues from members of households who went abroad for work [12]. At present financial and economic space the problem of asymmetry of information are unresolved. This leads to the loss of some market participants and the receipt of extra profits by others. This problem is particularly relevant for emerging markets, in particular in the part of the lack of efficiency of information systems and the control of regulators of the quality of information (transparency, reliability, timeliness, efficiency, impartiality, etc.) within the market of investment operations, the financial state of market agents and information, which comes from external (non-market) sources and affects on market activity.

The existence of negative events in the investment sphere shows the different level of awareness of market agents and the presence of hidden income flow scheme and their concentration in a small number of households. The negative consequence of this is the investment of the latter outside Ukraine. Asymmetry information of the investment market is a consequence of the financial operations of market agents (cross-sectoral information asymmetry), as well as the risks of intra-sectoral impact. At the same time, the problems of informatization and information structure of markets, undocumented arrangement of investment, legal certainty of reliability and other qualitative characteristics of the information about the buyer, the seller and investment instruments on the investment market as well as the simple and transparent norms of state and market regulation of this market are actualized.

Consequently, in order to transform savings into investment potential, institutional conditions that will positively affect the scale and nature of investments should be formed. Some types of investments (in particular, public transport, environmental innovation projects, ecological projects at the regional level, increase of cultural property, etc.) require the state to participate in ensuring demand for investment resources and the return of household resources.

Minimization of the risks of economic losses from reducing of the investment potential of households and the forming of an appropriate investment market requires its theoretical and methodological providing.

Modern conceptions of investment potential forming should be based on the trends of the globalization economy, the expansion of labor markets, the

differentiation of incomes level of migrants in same countries, and its impact on the volume of investment potential.

The role of the state in forming of the motivational component of household investment is to provide state guarantees and improve existing and forming of new development institutions, which also should be a support and a guarantee of confidence in households.

It can be concluded that the level of implementation of the investment potential of households is low due to inadequate providing of this process and insufficient protection of investors' capital. Failure of compliance safety of this process, other incentives and the interest of the population to invest in Ukraine creates threats of direction funds to attractive investment projects abroad. Therefore, it is important to create an appropriate investment market in Ukraine.

Conclusions. Developed sector of households, which in the developed countries is an active participant in all economic processes, can be one of the main resource components of modernization processes in the economy. Therefore, state policy should be directed to creation of conditions for growth household incomes, stimulation of the birth rate, raising employment rates, encouraging private entrepreneurship initiatives, supporting of develop activities of households-producers, and creation of favorable lending conditions. It is important to create appropriate state mechanisms of transformation of household savings into investment potential and, accordingly, in extended reproduction of country's GDP. However, the lack of a civilized investment market, the appropriate state policy of forming of investment resources, guaranteeing and realization of investing have a negative effect on the economic behavior of households. In the sense of households, investment remains risky due to negative practices in the past (unethical actions of financial intermediaries, loss of bank deposits, absence of dividends on ordinary shares, etc.). Thus, in Ukraine, it is necessary to change the models of investment for households and create the appropriate preconditions and mechanisms of its realization. The role of the state in forming the motivational component of household investment is significant and consists in providing state guarantees, improving existing ones and forming of new development institutions for supporting of households and returning investment trust.

REFERENCES:

1. Гладун О. М. Домогосподарства: функції та проблеми дослідження / О. М. Гладун // Демографія та соціальна економіка: Науково-економічний та суспільно-політичний журнал. – 2005. – № 1. – С. 177–185.
2. Дядик Т. В. Оцінка рівня та якості життя населення в Україні / Т. В. Дядик, О. П. Бурлака. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/2010/01/59.pdf>.
3. Зухба О. М. Домогосподарство в різних типах економічного порядку: еволюція теоретичних моделей / О. М. Зухба // Економічний вісник Донбасу. – 2013. – № 3. – С. 48–53.
4. Кізима Т. О. Заощадження домогосподарств: світовий досвід і вітчизняні реалії [Електронний ресурс] / Т. О. Кізима // Інноваційна економіка. – 2013. – № 7. – С. 171–176.
5. Кізима Т. О. Фінанси домогосподарств: концептуальні засади теорії і практики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Тетяна Олексіївна Кізима. – Тернопіль. – 2011. – 36 с.
6. Крупа В. Р. Формування заощаджень домогосподарств та їх вплив на соціально-економічний розвиток країни / В. Р. Крупа // Вісник Одеського національного університету. Економіка. – 2013. – Т. 18, Вип. 1(1). – С. 178–182.
7. Мельник А. Сектор домогосподарств у сучасній економічній системі: теоретичні та емпіричні аспекти / А. Мельник, Н. Ціщик // Вісник ТНЕУ. – 2008. – № 3. – С. 7–21.
8. Національні заощадження та економічне зростання / за ред. Б.Є.Кваснюка ; Інститут економічного прогнозування. – К. : МП Леся, 2000. – 304 с.
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>.
10. Потенціал ендогенного зростання економіки України / [М. І. Скрипниченко, Т. І. Приходько, В. Р. Сіденко та ін.] ; за ред. М. І. Скрипниченко ; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2010. – 436 с.
11. Рамський А. Ю. Інвестиційний потенціал домогосподарств : [монографія] / А. Ю. Рамський. – К. : КНУТД, 2014. – 352 с.
12. Скібіна С. О. Динаміка, тенденції й системність формування доходів домашніх господарств в умовах трансформації економіки в Україні / С. О. Скібіна // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 11. – С. 190–199.
13. Фактори макроекономічної нестабільності в системі моделей економічного розвитку : [кол. моногр.] / за ред. М. І. Скрипниченко ; НАН України, Ін-т екон. та прогноз. – К., 2012. – 720 с.